

SMO-Raad Brunssum

Aan: Alle politieke partijen van de gemeente Brunssum, de nieuwe Raadsfracties en de informateur van een nieuwe coalitie
P.a. Lindeplein 1
6444AT BRUNSSUM

Datum: 22 april 2022

Betreft: Open brief aan de Politieke Partijen van de gemeente Brunssum

Mijne dames, heren,

Nu de verkiezingen voor de Brunssumse gemeenteraad hebben plaatsgevonden en de coalitiebesprekingen van start zijn gegaan, wil de Raad voor de Sociaal-Maatschappelijke Ondersteuning (kortweg: de SMO-Raad) een aantal van onze prioriteiten voor de komende jaren graag onder de aandacht brengen van alle politieke partijen in Brunssum. Wij hopen van harte dat deze voor ons belangrijke punten een plek zullen krijgen in het nieuwe coalitieakkoord.

Even vooraf: wat doet de SMO-Raad?

De SMO-Raad geeft advies aan het College van B&W over beleidsplannen op het gebied van het Sociaal Domein (ruwweg omvattend: de Wet Maatschappelijke Ondersteuning, de Jeugdwet en de Participatiewet). Sinds 2015 is er vanuit Rijk en Provincie een heel groot gedeelte van het Sociaal Domein naar de gemeente overgeheveld, zoals: dagbesteding, hulp bij het huishouden, jeugdzorg, bijstand. De SMO-Raad, die de Brunssumse burgerij vertegenwoordigt, is een onafhankelijk adviesorgaan dat de gemeente adviseert over deze en tal van verwante onderwerpen. Daarvoor heeft de SMO-Raad contacten met de Brunssumse gemeenschap, verdiept zich in beleidsstukken en overlegt met belangenorganisaties en met de gemeente, zowel met ambtenaren als met wethouders. De SMO-Raad is een enthousiaste groep van ongeveer 20 vrijwilligers, inclusief een "eigen" Klankbordgroep die is samengesteld uit de Brunssumse gemeenschap. De meeste leden van de SMO-Raad doen dit werk al een aantal jaren, waardoor we ons de vaak ingewikkelde materie aardig eigen hebben gemaakt. De verhoudingen met de gemeente zijn in het algemeen goed en we hebben de indruk dat er terdege naar ons wordt geluisterd. Hoewel er veel goed gaat, kan het natuurlijk altijd nog beter, en de uitdagingen zijn legio!

Vier jaar geleden hebben wij een aantal verbeterpunten voorgesteld op het gebied van resp. armoedebestrijding, bestuurlijke coördinatie, afstemming op bovenlokale ontwikkelingen, het Masterplan Sociaal Domein en monitoring. Op een paar van deze punten komen wij in deze brief graag terug, over de aanpak van andere punten zoals bestuurlijke coördinatie en armoedebestrijding zijn wij in het algemeen tevreden. Uit het grote aantal mogelijke verbeterpunten die wij voor de komende jaren binnen het Sociaal Domein zien, worden er hieronder een aantal uitgelicht die wij graag onder uw aandacht willen brengen. We hebben daarbij geprobeerd om niet te blijven steken in algemeenheden, maar we willen duidelijk aangeven wat er concreet moet

gebeuren om de uitkomsten van het gevoerde beleid nóg beter dan nu het geval is, aan de Brunssumse bevolking ten goede te laten komen! In willekeurige volgorde:

Contacten met de gemeenteraad

In de afgelopen periode zijn de contacten tussen de SMO-Raad en de gemeenteraad niet optimaal, en in de Corona periode zelfs minimaal geweest. Enerzijds vloeit dit voort uit onze Verordening, waarin alleen onze adviestaak naar het College van B&W wordt beschreven, anderzijds zijn pogingen om de contacten met de gemeenteraad te intensiveren vooralsnog blijven steken in goede voornemens (werkgroep Verbinding). De SMO-Raad streeft naar een uitbreiding van de contacten met de gemeenteraad. Uitgaven in het kader van het Sociaal Domein beslaan vrijwel de helft van het totale gemeentelijke budget; discussies over het te voeren c.q. gevoerde beleid op dit terrein hebben dus meteen een enorme (financiële) impact. De SMO-Raad heeft gemerkt dat die discussies in elk geval in de afgelopen periode maar mondjesmaat gevoerd zijn; wij willen graag behulpzaam zijn bij het aanjagen daarvan en daar zelf ook graag aan deelnemen.

Corona herstelbeleid

Onze tot nu toe hierover gevoerde gesprekken met de gemeente geven niet de indruk dat de effecten van “Corona” op het welzijn van de Brunssumse burgerij systematisch in kaart zijn gebracht. De indruk die beklijft is dat het allemaal lijkt mee te vallen. De SMO-Raad dringt erop aan dat de komende tijd nader wordt onderzocht wat er ècht aan de hand kan zijn, met name op het gebied van eenzaamheid, psychische klachten bij jongeren, armoede, schuldhulpverlening, leegloop bij verenigingen.

Borgen van gemaakte afspraken

In onze vorige brief van vier jaar geleden pleitte de SMO-Raad voor één coördinerend wethouder voor het gehele sociale domein. Die wens is bij de totstandkoming van het vorige college gerealiseerd, waardoor tot onze tevredenheid het bestuurlijk overleg (het overleg tussen onze Raad en de verantwoordelijke wethouders) vooral de informatievoorziening aanmerkelijk is verbeterd. De borging van de in dat overleg gemaakte afspraken zou naar de mening van de SMO-Raad nog verbeterd kunnen worden door een vertegenwoordiger van de griffie bij dat overleg te laten aanschuiven.

Inspelen op bovenlokaal beleid

Al een aantal jaren is sprake van een voortschrijdende regionalisering van het beleid op het gebied van het Sociaal Domein. De lokale adviesraden, zoals de SMO-Raad in Brunssum, zijn steeds meer gaan afstemmen met collega Raden in Parkstad en in Zuid-Limburg. Om een paar voorbeelden te noemen van zaken die in dit verband spelen of gaan spelen: de uitvoeringsagenda Beschermd Wonen (waar de komende jaren een aanzienlijke herverdeling van beschikbare middelen over de Parkstadgemeenten gaat plaatsvinden), coördinatie van Jeugdbeleid, armoedebestrijding.

De democratische legitimering van bovenlokale besluitvorming kan worden vergroot door zo vroeg mogelijk in de bovenlokale besluitvormingsketen te gaan zitten. De SMO-Raad pleit er dan ook voor om ook voor de komende periode, zoals nu het geval is, al in een zeer pril stadium te worden betrokken bij voorgenomen nieuw bovenlokaal beleid.

Monitoring

De SMO-Raad is al diverse jaren met de gemeente in discussie over een geschikte methode om het gevoerde beleid op het gebied van het Sociaal Domein goed te kunnen toetsen aan vooraf vastgestelde doelstellingen. Zoals gezegd beslaan uitgaven in het kader van de Jeugdwet, de WMO en de Participatiewet ruim 50% van de totale gemeentelijke uitgaven. Maar als het gaat om de evaluatie, het toetsen van de effectiviteit van het gevoerde beleid op deze gebieden, tasten we goeddeels in het duister. Het lukt maar niet om met een bepaalde regelmaat handzame overzichten te publiceren die vergezeld gaan van een evaluerend commentaar van de coördinerend wethouder (wat ging er goed, wat kan beter, liggen we nog op koers, etc.). Op basis van deze notities kan dan, met name ook door de gemeenteraad, gericht worden gestuurd op deze zo belangrijke terreinen.

Daarom wordt dit punt, dat ook al in onze brief van 4 jaar geleden werd genoemd, hier nogmaals naar voren gebracht. De SMO-Raad is van mening dat er na jaren van vruchteloze pogingen (vaak werden technische en afstemmingsproblemen tussen de diverse afdelingen als reden aangevoerd) nu eindelijk vaart moet worden gemaakt met een vorm van monitoring zoals hierboven beschreven. Onze Raad wil daarover graag op korte termijn met de gemeente concrete afspraken maken.

Wijkgericht werken

De SMO-Raad heeft onlangs positief geadviseerd over het plan van de gemeente om de wijkpilot Noorderhuis verder uit te breiden naar meer wijken in Brunssum. Deze aanpak, waarbij ambtenaren decentraal worden geplaatst en waarbij een belangrijke rol voor Betere Buren is weggelegd, beoogt om de betrokkenheid van de Brunssumse burger bij de eigen buurt/wijk te verhogen en is aldus een uitvloeisel van de bredere aanpak zoals verwoord in de visienota "De burger centraal". De SMO-Raad is van mening dat het laatste woord over de concrete aanpak nog lang niet is gezegd (de pilot leverde met name vanwege Corona beperkingen maar ternauwernood voldoende uitkomsten op voor een eerste evaluatie) en is graag bereid om hier de komende periode met de gemeente over te sparren.

Versterking van de rol van onze klankbordgroep

De SMO-Raad beschikt over een eigen klankbordgroep, die bestaat uit vertegenwoordigers van de Brunssumse gemeenschap die gebruik maken van voorzieningen in het Sociaal Domein. Deze groep ervaringsdeskundigen, feitelijk onze voelspriet, is in de afgelopen Coronajaren nauwelijks bij elkaar geweest. De SMO-Raad zet erop in om de rol van de klankbordgroep te versterken en maakt daarbij graag gebruik van een stimulerende rol van de gemeente (de burger centraal!).

Laaggeletterdheid

De aanpak van laaggeletterdheid is een belangrijke pijler van het hele veld van armoedebestrijding. Immers laaggeletterden zijn oververtegenwoordigd in de doelgroep, omdat minder zelfredzaamheid vaak automatisch leidt tot meer kans om in armoede te geraken. Hierbij kan aan een sturende, begeleidende en/of coördinerende rol van de lokale bibliotheek worden gedacht, die steeds meer functies buiten de traditionele boekenuitleen begint te krijgen. De SMO-Raad wil graag initiatief in deze nemen.

Personeelsbeleid bij de gemeente

De SMO-Raad ondervindt veel hinder van het grote personeelsverloop onder onze contacten bij de gemeente. Daardoor moeten er steeds weer nieuwe ambtenaren worden ingewerkt, hetgeen de continuïteit in de uitvoering van gemaakte afspraken met de SMO-Raad ernstig belemmert. Zo is het naar onze mening uitstekend functionerende Jeugdteam van de gemeente in 2021 vrijwel geheel ontmanteld door verloop, en de wederopbouw kost veel tijd (en geld). Werken bij een gemeente van de omvang van Brunssum hoeft niet onaantrekkelijk te zijn. Er zijn naar onze mening voldoende mogelijkheden om mensen zodanig te boeien en te binden dat er een stabiele personeelsformatie met natuurlijke in- en uitstroom ontstaat. De SMO-Raad gaat hierover graag met de gemeente in discussie.

Wij hebben in het bovenstaande een aantal punten genoemd waarover wij in de komende Raadsperiode willen adviseren. Een en ander is overigens niet in beton gegoten, de ervaring leert immers dat er zich in de praktijk allerlei nu nog niet of moeilijk te voorziene ontwikkelingen kunnen voordoen die nopen tot koerswijzigingen. Bovendien kunnen wij ons als organisatie die louter bestaat uit vrijwilligers onmogelijk intensief bezighouden met alle van belang zijnde ontwikkelingen, we moeten noodgedwongen soms prioriteren!

Dit laat onverlet dat wij desgewenst graag met u in gesprek gaan over de in deze brief aangedragen punten.

Wij hopen dat wij u hiermee van dienst zijn geweest.
Met vriendelijke groet,
namens de SMO-Raad Brunssum,

Jan van Laanen, voorzitter

Albert Houkes, secretaris SMO-Raad Brunssum